

Biuro Audytora Energetycznego

75-411 Koszalin, ul. Partyzantów 17, tel.: 094 342 54 64 biurodelta@wp.pl

PROJEKT TECHNICZNY

TERMOMODERNIZACJI BUDYNKU ŚWIETLICY WIEJSKIEJ

Obiekt: BUDYNEK ŚWIETLICY WIEJSKIEJ W BOŻENICY

Adres: Dz. Nr 7/12, obręb Bożenica, gmina Polanów
Identyfikator działki : 320906_5.0217.7/12

Inwestor: Gmina Polanów
ul. Wolności 4, 76-010 Polanów

Branża: Sanitarna

Kategoria obiektu budowlanego: IX

Zespół autorski:

Projektant:
inż. Ewa Horków
ZPNB-UP/73427/22/98
ZAP/IS/3312/02

Koszalin – wrzesień 2024 r.

OŚWIADCZENIE PROJEKTANTA

Nazwa zamierzenie budowlanego : Termomodernizacja budynku świetlicy wiejskiej

Obiekt: BUDYNEK ŚWIETLICY WIEJSKIEJ W BOŻENICY

Adres: Dz. Nr 7/12, obręb Bożenica, gmina Polanów
Identyfikator działki : 320906_5.0217.7/12

Inwestor: Gmina Polanów
ul. Wolności 4, 76-010 Polanów

Branża: Sanitarna

Kategoria obiektu budowlanego: IX

Oświadczam, że projekt techniczny wewnętrznych instalacji sanitarnych termomodernizacji budynku świetlicy wiejskiej w m. Bożenice gm. Polanów na terenie działki nr 7/12 obręb Bożenica, został sporządzony zgodnie z obowiązującymi przepisami i zasadami wiedzy technicznej (art. 20 ust. 4 ustawy z dnia 7 lipca 1994r. – Prawo Budowlane, tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 682).

Zespół autorski:

Projektant:
inż. Ewa Horków
ZPNB-UP/73427/22/98
ZAP/IS/3312/02

Koszalin - wrzesień 2024 r.

ZAWARTOŚĆ OPRACOWANIA:

I.	OPIS TECHNICZNY	
1.0.	Przedmiot opracowania	
1.1.	Podstawa opracowania	
1.2.	Przedmiot opracowania	
1.3.	Zakres opracowania	
2.0.	Opis stanu istniejącego	
3.0.	Opis rozwiązań projektowych	
3.1.	Wewnętrzna instalacja centralnego ogrzewania	
3.2.	Pompa ciepła	
3.3.	Wewnętrzna instalacja wentylacji mechanicznej	
4.0.	Obliczenia	
II.	CZĘŚĆ GRAFICZNA	
1.	Rzut parteru - instalacja c.o.	rys. 1
2.	Rzut parteru – pomieszczenie pompy ciepła	rys. 2
3.	Schemat technologiczny pompy ciepła	rys. 3

I. OPIS TECHNICZNY

1.1. Podstawa opracowania

- Umowa o wykonanie prac projektowych zawarta z Inwestorem
- Inwentaryzacja budowlana i instalacyjna
- Audyt energetyczny wykonany przez BAE DELTA w Koszalinie,
- Projekt architektoniczno-budowlany termomodernizacji budynku świetlicy wiejskiej w m. Bożenice
- Obowiązujące normy i przepisy techniczno-budowlane.

1.2 Przedmiot opracowania

Przedmiotem opracowania jest projekt techniczny wewnętrznych instalacji sanitarnych związanych z termomodernizacją budynku istniejącej świetlicy wiejskiej, na terenie działki nr 7/12 obręb Bożenica, gm. Polanów.

1.3 Zakres opracowania

W ramach projektu branży sanitarnej przedmiotem inwestycji objęty jest następujący zakres prac projektowych w zakresie instalacji wewnętrznych:

- modernizacja wewnętrznej instalacji centralnego ogrzewania,
- wymiana kotłowni węglowej na instalację powietrznej pompy ciepła,
- montaż wentylacji mechanicznej z rekuperacją ciepła w pomieszczeniu sali głównej świetlicy.

Doprowadzenie wody do budynku i odprowadzenie ścieków bytowych do istniejącego sieci kanalizacji gminnej pozostaje bez zmian.

Zaprojektowano modernizację instalacji centralnego ogrzewania w zakresie płukania instalacji i regulacji hydraulicznej, wymiany zaworów grzejnikowych na zawory dynamiczne, niezależne od zmian ciśnienia.

Podwyższenie efektywności energetycznej źródła ciepła nastąpi w wyniku wymiany kotłowni opalanej węglem na powietrzną pompę ciepła o mocy ok. 8 kW z automatyczną regulacją temperatury w funkcji temperatury zewnętrznej. Wymiana zaworów.

Ciepła woda przygotowywana w lokalnych podgrzewaczach zasilanych energią elektryczną, umieszczonych przy punktach poboru, pozostaje bez zmian.

Wentylacja mechaniczna w sali głównej świetlicy zaprojektowana została jako lokalna wentylacja bezkanałowa z odzyskiem ciepła. o wydajności min. 500 m³/h.

Przyłącza i instalacje zewnętrzne pozostają bez zmian.

2.0 OPIS STANU ISTNIEJĄCEGO

Budynek użyteczności publicznej o 1 kondygnacji nadziemnej, niepodpiwniczony, z dachem dwuspadowym, zbudowany w technologii tradycyjnej.

Od strony elewacji wschodniej budynek świetlicy przybudowany został do ściany szczytowej budynku mieszkalnego wielorodzinnego.

Ściany zewnętrzne budynku murowane z gazobetonu gr. 24 cm, ocieplone styropianem grubości 14 cm. Stropodach z płyt betonowych opartych na konstrukcji stalowej, kryty blachą.

Ogólny stan elementów konstrukcyjnych budynku jest dobry. Ściany zewnętrzne i stropodach kwalifikują się do ocieplenia, gdyż nie spełniają wymagań dotyczących ochrony cieplnej budynku ze względu na zbyt niską izolacyjność termiczną. Do wymiany w ramach planowanej termomodernizacji zakwalifikowano ponadto stolarkę okienną i drzwiową.

Budynek zasilany z lokalnego źródła ciepła – kotłowni węglowej zlokalizowanej w pomieszczeniu technicznym. Wyposażenie kotłowni stanowi kocioł wodny stalowy produkcji rzemieślniczej. Kotłownia dostarcza czynnik grzewczy na potrzeby ogrzewania budynku. Obieg czynnika grzewczego pompowy. Instalacja zabezpieczona naczyniem wzbiorczym w systemie otwartym. Kocioł sprawny technicznie, lecz o niskiej efektywności energetycznej. Wskazana wymiana kotłowni węglowej na odnawialne źródło energii (pompa ciepła), a także dostosowanie instalacji c.o. do nowego źródła ciepła.

Pomieszczenie kotłowni węglowej w złym stanie technicznym, wymaga remontu w zakresie naprawy posadzki z wymianą płytek typu gres, wymiany okładzin ściennych do wysokości min. 2 m od poziomu podłogi, tynkowania, malowania ścian i sufitu.

3.0. OPIS ROZWIĄZAŃ PROJEKTOWYCH

3.1 WEWNĘTRZNA INSTALACJA CENTRALNEGO OGRZEWANIA

Projektowane obciążenie cieplne budynku (zapotrzebowanie na moc cieplną na potrzeby grzewcze) po dociepleniu ścian i stropodachu oraz wymianie stolarki okiennej i drzwiowej wynosi:

$$Q_{co} = 7,2 \text{ kW}$$

Istniejące przewody centralnego ogrzewania i grzejniki płytowe w dobrym stanie technicznym, pozostają do dalszego użytkowania.

Zaleca się wykonanie płukania chemicznego instalacji grzewczej z nagromadzonych osadów.

Armatura grzejnikowa przewidziana jest do wymiany na zawory termostaticzne dynamiczne, niezależne od zmian ciśnienia. Głowica termostaticzna (niezależny elektroniczny programowalny termostat grzejnikowy) jest samoczynnym regulatorem proporcjonalnym o wąskim zakresie proporcjonalności P. Głowica wyposażona jest w funkcję pamięci i bezpiecznik mrozu oraz pozwala na blokowanie lub ograniczanie wartości nastawianej temperatury

3.2 POMPA CIEPŁA

Jako źródło ciepła w budynku, projektuje się pompę ciepła typu split, A-W (powietrze-woda) o mocy znamionowej wg. EN-14511:

- min. 6 kW (A2/W35),
- min. 8 kW (A7/W35),
- min. 6 kW (A-7/W35), z dodatkowym źródłem ciepła - grzałki elektrycznej o mocy 3/6 kW, regulacja mocy min. 3,8 -8,0 kW

Sterowanie parametrami instalacji grzewczej w funkcji temperatury zewnętrznej. Pompa ciepła wytwarzać będzie czynnik grzewczy o parametrach 55/45°C i zabezpieczać potrzeby budynku w zakresie centralnego ogrzewania.

Montaż urządzenia zewnętrznego na fundamencie zgodnie z DTR producenta i częścią graficzną. Lokalizacja jednostki wewnętrznej wskazana jest w części graficznej opracowania – rysunek nr 2.

Pompa ciepła powinna posiadać parametry funkcjonalne nie gorsze niż:

- temperatura zasilania maksymalnie 58°C,
- COP nie mniej niż 4,6 dla A7/W35 według PN-EN 14511-2018,
- COP nie mniej niż 2,7 dla A-7/W35 według PN-EN 14511-2018,
- czynnik roboczy R32,

Kompletna pompa ciepła w wersji Split, złożona jest z modułu wewnętrznego i zewnętrznego.

Moduł wewnętrzny:

- Wbudowana wysokowydajna pompa obiegowa do obiegu wtórnego
- Przeponowe, ciśnieniowe naczynie wzbiorcze c.o. (min. 10 l)
- Zintegrowany bufor wody grzewczej min. 45 l
- Wbudowany przepływowy podgrzewacz wody grzewczej (grzałka) min. 6 kW
- Wbudowany zawór bezpieczeństwa i manometr c.o.
- Wbudowany czujnik przepływu
- Wbudowany skraplacz
- Sterowany pogodowo regulator pompy ciepła z czujnikiem temperatury zewnętrznej
- Sterownik i menu w języku polskim oraz pełna dokumentacja techniczna.

Moduł zewnętrzny:

- Ilość czynnika chłodniczego R32 dla standardowej długości przewodu do 10,0 m
- Przyłącza zaciskowe do przewodów czynnika chłodniczego
- Sterowana inwerterem sprężarka z izolacją akustyczną
- 4-drogowy zawór przełączny i elektroniczny zawór rozprężny
- Parownik zabezpieczony powłoką
- Wentylator
- Elektryczne ogrzewanie dodatkowe wanny zbiorczej kondensatu
- Zestaw przyłączeniowy do podłączania modułu zewnętrznego po stronie powrotnej.

Automatyka obiegów grzewczych

Zaprojektowano jeden obieg grzewczy z parametrem czynnika grzewczego sterowanym przez pompę ciepła.

Uzupełnianie zładu instalacji grzewczej

Zaleca się napełnienie instalacji grzewczej po raz pierwszy – po przeprowadzeniu badań szczelności i odbiorze – przez autoryzowany serwis wodą uzdatnioną. Uzupełnienie zładu instalacji centralnego ogrzewania wodą wodociągową.

Wytyczne branży elektrycznej

1. Urządzenia pompy ciepła wymagają zasilania jednofazowego (sprężarka i pozostałe urządzenia) w układzie TNS oraz trójfazowego dla grzałki elektrycznej.
2. Wewnętrzną jednostkę pomp ciepła, pompę obiegową oraz pozostałe urządzenia podłączyć zgodnie z DTR urządzeń .
3. Czujnik temperatury powietrza zewnętrznego umieścić na ścianie zewnętrznej, od strony elewacji północno-wschodniej budynku, na wysokości 3 m nad poziomem terenu.
4. Dostosować oświetlenie pomieszczenia technicznego do obowiązujących wymagań.

Wytyczne branży budowlanej

1. Montaż jednostki wewnętrznej i jednostki zewnętrznej zgodnie z DTR urządzenia i wytycznymi producenta pompy ciepła.
2. Pomieszczenie z jednostką wewnętrzną pompy ciepła wyposażyć w wentylację grawitacyjną nawiewno-wywiewną. Nawiew powietrza do pomieszczenia poprzez nawiewnik okienny automatyczny, wywiew poprzez istniejącą kratkę wywiewną 14x20 cm w kominie murowanym.
3. Wykonać remont pomieszczenia dawnej kotłowni węglowej w zakresie:
  - naprawa posadzki poprzez skucie istniejących płytek, wyrównanie nierówności podłoża i ułożenie nowych płytek typu gres,
  - wymiana okładzin ściennych z glazury do wysokości mon. 2 m,
  - zmycie a następnie malowanie ścian oraz sufitu farbą niepylącą, np. emulsją,
  - wykonać przebiecia przez ściany dla przewodów technologicznych.

Warunki wykonania i odbioru.

Instalację c.o. należy poddać próbom w zakresie badania szczelności na zimno oraz badania szczelności i działania na gorąco.

Na 24 h przed wykonywaniem prób instalacja powinna być napełniona wodą i dokładnie odpowietrzona. W tym czasie należy dokonać starannego przeglądu wszystkich elementów oraz skontrolować szczelność połączeń. Po stwierdzeniu gotowości do podjęcia badania szczelności należy podnieść ciśnienie w instalacji za pomocą pompy ręcznej tłokowej, podłączonej w najniższym jej punkcie. Pompa musi być wyposażona w zbiornik wody, zawory odcinające, zawór zwrotny i spustowy oraz cechowany manometr tarczowy o zakresie 50% większym od ciśnienia próbnego i działce elementarnej 0,01 MPa. Instalację grzewczą poddać próbie na ciśnienie 6 bar. Wynik próby uważa się za pozytywny jeżeli w ciągu 0,5 godziny manometr nie wykaże spadku ciśnienia próbnego w instalacji, a także nie stwierdzi się roszczenia lub przecieków szczególnie na połączeniach, szwach i dławicach.

Badanie szczelności i działania instalacji na gorąco należy wykonać po pozytywnym wyniku próby ciśnieniowej na zimno. Przed przystąpieniem do próby działania instalacji na gorąco, instalacja powinna być uruchomiona w okresie przynajmniej 72 godzin.

Podczas próby szczelności instalacji na gorąco należy dokonać oględzin wszystkich połączeń, uszczelnień, oraz skontrolować jej zdolność kompensacyjną. Wszystkie zauważone nieszczelności i usterki należy usunąć. Wynik próby uważa się za pozytywny, jeżeli cała instalacja nie wykazuje przecieków ani roszczenia, a po ochłodzeniu stwierdza się brak uszkodzeń i trwałych odkształceń.

Po pozytywnej próbie szczelności poddać instalację dodatkowej obserwacji. Instalację można uznać za spełniającą wymagania szczelności eksploatacyjnej, jeżeli w czasie 3-dobowej obserwacji niezbędne uzupełnianie wody w zładzie nie przekroczy 0,1% pojemności zładu.

Po pozytywnej próbie na gorąco sprawdzić funkcjonowanie grzejników i dokonać ewentualnej korekty regulacji instalacji. Odbiór instalacji wykonać zgodnie z „Warunkami technicznymi wykonania i odbioru” cz. II - Instalacje sanitarne i przemysłowe.

ZESTAWIENIE URZĄDZEŃ I ARMATURY

Lp.	Wyszczególnienie	Ilość
URZĄDZENIA I ARMATURA – POMPA CIEPŁA		
1	Jednostka wewnętrzna pompy ciepła typu A-W (powietrze-woda) o mocy grzewczej znamionowej nie mniejszej niż 8 kW przy A -7/W35, z regulatorem pogodowym, wbudowaną pompą obiegową, naczyniem wzbiorczym i zaworem bezpieczeństwa obiegu grzewczego	1
1a	Zasobnik buforowy wody grzewczej min 45 l	1
2	Jednostka zewnętrzna pompy ciepła typu A-W (powietrze-woda) o mocy grzewczej znamionowej nie mniejszej niż 8 kW przy A -7/W35, ze sterowaną inwerterem sprężarką, parownikiem i wentylatorem	1
3	Wbudowane naczynie wzbiorcze instalacji grzewczej min. 10 l	1
4	Zawór upustowy Dn 25 mm	1
Z1	Zawór odcinający Dn 25, PN 0,6 MPa, T 100 °C	2
Z2	Zawór odcinający Dn 20, PN 0,6 MPa, T 100 °C	1
ZA	Zawór antyskażeniowy typ EA dn 20 mm	1
ZU	Zawór automatyczny Dn 15 do uzupełniania zładu instalacji grzewczej	1
F1	Filtr siatkowy Dn 25 , PN 0,6 MPa	1

3.3 INSTALACJA WENTYLACJI MECHANICZNEJ

Pomieszczenia sali głównej świetlicy wiejskiej wyposażone będzie w instalację wentylacji grawitacyjnej. Nawiew powietrza do pomieszczeń przez nawiewniki okienne automatyczne, wywiew przez kanały wentylacyjne wyprowadzone nad dach budynku.

W sali głównej zaprojektowano dodatkowo okresowo działającą wentylację nawiewno-wywiewną w postaci bezkanałowego urządzenia z rekuperacją ciepła wydajności min. 500 m³/h.

Lokalizacja urządzenia wg rys. nr 1.

Podstawowe dane urządzenia:

Urządzenie w wersji podsufitowej, w obudowie kompaktowej, nie wymaga montażu kanałów nawiewno-wywiewnych, wykonane w standardzie przeznaczonym dla budynków użyteczności publicznej o wysokich wymaganiach w zakresie emisji hałasu.

Poziom hałasu maksymalnie 35 dB.

Sprawność odzysku ciepła na wymienniku przeciwprądowym min. 84%.

Silniki wentylatorów na prąd stały.

Urządzenie wyposażone w nagrzewnicę elektryczną 1 kW, filtr wlotowy, automatyczny bypass, czujnik temperatury i cyfrowy panel sterujący.

Sterowanie za pomocą czujnika stężenia CO₂ w pomieszczeniu lub czujnika ruchu.

Mocowanie, zasilanie energetyczne i uruchomienie urządzenia zgodnie z wymaganiami producenta.

Urządzenie zasilic energią elektryczną wg projektu branżowego.

Wentylacja mechaniczna i nawiewno–wywiewna zapewnić musi spełnienie obowiązujących warunków technicznych i normy:

PN-83/B-03430 Wentylacja w budynkach mieszkalnych zamieszkania zbiorowego i użyteczności publicznej. Wymagania, wraz ze zmianą PN-83/B-03430/Az3 luty 2000.

4. OBLICZENIA

4.1. BILANS CIEPŁA

Zapotrzebowanie na moc cieplną do celów centralnego ogrzewania.

Zapotrzebowanie na moc cieplną do ogrzewania budynku wynosi:

$$q_{co} = 7,2 \text{ kW}$$

Dobrano pompę ciepła typu A-W (powietrze-woda) o mocy min. 8 kW przy A 7/W35, z regulatorem pogodowym i grzałką elektryczną 3/6 kW.

4.2. ZABEZPIECZENIE INSTALACJI C.O. (OBIEG WTÓRNY) wg PN-91/B-02414

Pojemność naczynia:

$$q_k = 7\,200 \text{ W}$$

$$\Delta t = 55/45^\circ\text{C}$$

$$V = 0,25 \text{ m}^3$$

$$\Delta V = 0,0118 \text{ dm}^3/\text{kg}$$

$$\xi = 999,7 \text{ kg/m}^3$$

- pojemność użytkowa naczynia :

$$V_u = 1,1 \times V \times \Delta V \times \xi \quad \text{dm}^3$$

$$V_u = 3,2 \text{ dm}^3$$

- pojemność całkowita naczynia :

$$p = 0,13 \text{ MPa}$$

$$p_{\max} = 0,25 \text{ MPa}$$

$$V_n = V_u \frac{p_{\max} + 0,1}{p_{\max} - p} \quad \text{dm}^3$$

$$V_n = 9,3 \text{ dm}^3$$

Wbudowane ciśnieniowe naczynie wzbiornicze o pojemności całkowitej min. 10 dm³ spełnia w/w wymagania. Urządzenie pompy ciepła zabezpieczone fabrycznie przez producenta urządzenia zaworem bezpieczeństwa DN 15 mm.

4.3. ZABEZPIECZENIE INSTALACJI C.O. (OBIEG WTÓRNY) Zawór bezpieczeństwa

Dobór zaworu bezpieczeństwa pompy ciepła o mocy 7,2 kW wg PN-82/M-74101

$$\alpha_c \quad - \quad \text{współczynnik wypływu } 0,9 \times \alpha_c$$

$$\alpha_{rz} = 0,25$$

$$G = q_m / 1,163 \times 10 \times 3600 \text{ kg/s}$$

- średnica zaworu bezpieczeństwa

$$d = \sqrt{\frac{4G}{1414,5 \times \sqrt{(p_1 - p_2)} \times \rho \times \pi \times \alpha_c}} \quad [\text{m}]$$

$$\alpha_c = 0,25$$

$$p_1 = 0,25 \text{ MPa}$$

$$p_2 = 0 \text{ MPa}$$

$$\rho = 972 \text{ kg/m}^3$$

$$G = 7200 / (1,163 \times 5 \times 3600) = 0,17 \text{ kg/s}$$

$$d = 5,9 \text{ mm}$$

Dobrano dla pompy indywidualny zawór bezpieczeństwa membranowy o średnicy DN15 mm, ciśnienie początku otwarcia 2,5 bar. Zawór w dostawie z urządzeniem.